

Genre: Roman
Titel: Kaféet
Författare: Sofia Torvalds
Omslag: Maria Sann
Förlag: Förlaget
Utgivningsår: 2023
Antal sidor: 202

Kan en man och en kvinna mötas som vänner på samma villkor eller finns det en risk för att den ena vill mer än den andra? Är de någonsin helt jämbördiga känslomässigt och hur går det om den ena blir förälskad i någon annan?

Mia och Mikael blir bekanta med varandra i en stödgrupp för separerade. De börjar träffas utanför gruppen och en vänskap växer fram. Platsen för träffarna är ett kafé, alltid samma och helst sitter de också vid samma bord jämt.

De två vännerna är medelålders, men deras namn och exakta ålder får vi veta först en bra bit in i berättelsen. Hon har valt att gå tillbaka till mannen som bedrog henne. Han blev lämnad, har inga barn, men en längtan efter en familj. Hon har en son på väg in i tonåren.

”Kaféet” är inte de stora penseldragens roman, tvärtom. Sofia Torvalds utmanar sig själv genom att så gott som uteslutande använda samma miljö romanen igenom. Det är modigt, för då gäller det att det som sker inne på kaféet är så pass spännande att det håller läsaren i sitt grepp boken igenom. Här är det inte det yttre som är det viktiga, det är relationen mellan Mikael och Mia: vad de gör, tänker, känner, säger eller låter bli att säga. Det som händer i dem är tillräckligt spännande utan miljöombyten.

För det mesta tar de bara kaffe, någon gång en smörgås, ibland en bakelse. Sofia Torvalds får fram känslor och stämningar genom att beskriva hur Mia betar sig i kön när hon väntar på att beställa eller genom att Mikael ger en gemensam kvinnlig vän en blick.

Redan på sidan 13 antyder författaren att det inte kommer att sluta väl för när Mia är glad över att Mikael trots en stor arbetsbörda kommer till en träff händer följande:

”Jag prioriterade”, sa han. ”Jag älskar när du prioriterar mig.” ”Jag prioriterar min fritid. Och jag måste ju äta”, sa han och pekade på sin smörgås. ”Det här är min lunch och min middag.”

Hon är ivrig, han backar och det händer flera gånger och när hon upplever ett avståndstagande från hans sida stelnar hon till och vill lämna kaféet omedelbart. Hennes sviktande självkänsla avspeglas i ett behov av att vara älskad av alla, till och med av alla de elever hon undervisar och när Mikael är tystlåten tror hon att det beror på henne.

Sofia Torvalds låter oss känna Mia bättre än vad hon känner sig själv. Vi ser vartåt det barkar. Vänskapsrelationen är starkare än kärleksrelationen med mannen hemmavid, hon lever för stunderna med vännen på kaféet.

Han är pragmatisk och ovillig att avslöja sina innersta tankar, men samtalen böljar också uppriktigt och innerligt fram och tillbaka och vänskapen präglas av samma nyfikenhet som vid förälskelse: barndomsminnen, jobb, tidigare förhållanden, nuet – allt är intressant.

När en diskussion bränner till är det skönt när den reds ut:

”De älskade båda de här stunderna då de precis lyckats avvärja ett missförstånd. Allt var mjukt och doftade kardemumma och hon tänkte: Det här är nog, inget mer vill jag ha. Bara den här stunden som är så lätt.”

Men naturligtvis stannar det inte därvid. Katastrofen kommer och ingen av dem går oskadd ur den.

Det ryms mycket i denna nätta roman. Osökt kommer jag in på könsroller och stereotyper. I ”Kaféet” är kvinnan öppen, transparent, mannen mer sluten. Det är Mia som är den pådrivande i samtalen och det är också hon som tar det avgörande beslutet om deras vänskap.

Det har skrivits mycket om kvinnan som projektledare i relationer och vad det innebär med ansvar för allt från svärmors födelsedag till att hålla reda på barnens gympapåsar. Det senaste i ämnet läste jag för bara ett par veckor sedan, det var en krönika skriven av Nora Adin Fares med titeln ”Män som inte uppvaktar kvinnor – varför ska jag projektleda dem?”

Med det sagt nyttjar Sofia Torvalds sina 202 sidor väl, ”Kaféet” är kort och gott en liten pärla.

Yvonne Granqvist